



ภาพรวมกฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศต่าง ๆ และกฎหมายของประเทศไทย*

ลัทธกา เนตรทัศน์**

บทนำ

สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ (reproductive rights) เป็นสิทธิมนุษยชนประการหนึ่งซึ่งอาจได้รับการรับรองในรัฐธรรมนูญ กฎหมายของประเทศ สนธิสัญญาและความตกลงระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ โดยเป็นสิทธิพื้นฐานของบุคคลและคู่สมรสที่จะตัดสินใจอย่างเป็นอิสระและมีความรับผิดชอบในเรื่องบุตร การเว้นระยะการมีบุตร และเวลาที่พร้อมจะมีบุตร รวมถึงสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเจริญพันธุ์ของตนโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ถูกบีบบังคับ ไม่ได้รับความรุนแรง^๑ สำหรับความเคลื่อนไหวสำคัญในระดับสากลด้านการส่งเสริมสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ เกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๔ ภายใต้การประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องประชากรและการพัฒนา (International Conference on Population and Development: ICPD) ณ เมืองไคโร ประเทศอียิปต์ โดยมี ๑๗๙ ประเทศร่วมประชุมและลงนามก่อตั้งโครงการและสร้างกรอบการดำเนินงานที่มุ่งส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์จึงได้รับการกล่าวถึงเป็นครั้งแรกในฐานะของสิทธิมนุษยชน^๒ นับแต่นั้นเป็นต้นมานโยบายและโครงการเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นการผลักดันบทบาทของสตรีด้านการเมืองและเศรษฐกิจ การรณรงค์เพื่อหยุดความรุนแรงในครอบครัว รวมถึงการผลักดันสิทธิในการทำแท้งอย่างปลอดภัยได้ริเริ่มขึ้นอย่างเป็นจริงเป็นจังควบคู่ไปกับการพัฒนากฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

* บทความฉบับนี้เผยแพร่เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

** บุคลากรจัดทำฐานข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ Heggenhougen, H. K. (2008). *International Encyclopedia of Public Health*. Cambridge: Academic Press และ มูลนิธิสร้างสุขเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง. (๒๕๕๐). *สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์: หัวใจสำคัญของสุขภาพผู้หญิง*. กรุงเทพฯ: ศรีเมืองการพิมพ์.

^๒ Center for Reproductive Rights. (n.d.). *Accelerating Progress: Liberalization of Abortion Laws Since ICPD*. Retrieved November 21, 2020, from Reproductive Rights:

<https://reproductiverights.org/sites/default/files/documents/World-Abortion-Map-AcceleratingProgress.pdf>



บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอภาพรวมกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในการทำแท้ง โดยสรุปข้อมูลจากศูนย์สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ (Center for Reproductive Rights)^๓ และการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศไทย

๑. ภาพรวมกฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศต่าง ๆ

ศูนย์สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ (Center for Reproductive Rights) ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิในการทำแท้งตามกฎหมายของประเทศทั่วโลก ๒๐๒ ประเทศ^๔ โดยแบ่งตามลักษณะแห่งสิทธิ ๕ ประเภท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้^๕

๑. กรณีกฎหมายกำหนดห้ามมิให้มีการทำแท้ง โดยมี ๒๖ ประเทศที่กฎหมายยังมีได้อนุญาตให้ผู้หญิงสามารถทำแท้งได้ไม่ว่าด้วยเหตุผลใด เช่น ประเทศอียิปต์ อิรัก เอล ซัลวาดอร์ นิการากัว เซเนกัล เป็นต้น
๒. กรณีกฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งได้เฉพาะเพื่อการรักษาชีวิตของหญิง โดยมี ๓๙ ประเทศที่กฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว เช่น ประเทศเม็กซิโก บราซิล เวเนซุเอลา บังกลาเทศ อัฟกานิสถาน เยเมน โอมาน เป็นต้น
๓. กรณีกฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งได้เฉพาะกรณีเพื่อสุขภาพของหญิง โดยมี ๕๖ ประเทศที่กฎหมายอนุญาตให้ผู้หญิงสามารถทำแท้งได้หากมีเหตุอันเนื่องมาจากสุขภาพ เช่น ประเทศปากีสถาน ซาอุดีอาระเบีย กินี คองโก ซิมบับเว เป็นต้น โดย ๒๕ ประเทศได้อนุญาตให้ทำแท้งได้เนื่องจากปัญหาสุขภาพจิตของหญิง เช่น ประเทศแอลจีเรีย อิสราเอล โคลอมเบีย โบลิเวีย
๔. กรณีกฎหมายอนุญาตให้ทำได้ภายใต้เงื่อนไขอื่นที่มีได้เกี่ยวข้องกับสุขภาพของหญิง เช่น เหตุผลทางสังคม เศรษฐกิจ หรืออื่น ๆ หรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์และการมีบุตร โดยมี ๑๔ ประเทศอนุญาตให้มีการทำแท้งได้โดยอาศัยเหตุดังกล่าว เช่น กฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศอินเดียอนุญาตให้ทำแท้งได้ในกรณีที่การตั้งครรภ์เกิดจากการถูกข่มขืน

^๓ องค์การอิสระที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๒ ดำเนินการด้านการส่งเสริมสิทธิสตรี โดยเฉพาะการพัฒนากฎหมายด้านสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ (reproductive rights) โดยมุ่งยกระดับให้เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่จะต้องได้รับการรับรองและคุ้มครอง

^๔ รวบรวมข้อมูลจากกฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎหมายลำดับรอง คำพิพากษาศาลที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติ แต่ไม่รวมแนวนโยบายของประเทศนั้น ๆ เว้นแต่จะมีสภาพบังคับเป็นกฎหมาย

^๕ Center for Reproductive Rights. (2020). *The World's Abortion Laws*. Retrieved November 22, 2020, from Center for Reproductive Rights: <https://reproductiverights.org/worldabortionlaws>



หรือกรณีที่ทารกในครรภ์มีปัญหาด้านสุขภาพ กฎหมายของสหราชอาณาจักรอนุญาตให้มีการทำแท้งได้เฉพาะกรณีที่ทารกในครรภ์มีปัญหาด้านสุขภาพ กฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศญี่ปุ่นอนุญาตให้มีการทำแท้งได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรส หรือเนื่องจากเหตุที่ถูกข่มขืน เป็นต้น

๕. กรณีกฎหมายอนุญาตให้ร้องขอทำแท้งได้ภายใต้ข้อกำหนดอายุครรภ์ ซึ่งมี ๖๗ ประเทศ ที่กฎหมายอนุญาตให้กระทำได้ โดยส่วนใหญ่อายุครรภ์ที่กำหนดไว้ คือ ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์ เช่น กฎหมายของประเทศคาซัคสถาน กฎหมายของประเทศอิตาลีกำหนดอายุครรภ์ ๙๐ วัน กฎหมายของประเทศสเปนเยอรมันนีกำหนดอายุครรภ์ ๑๔ สัปดาห์ ทั้งนี้ จากข้อมูลของศูนย์สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์พบว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๙๔ - ๒๐๑๙ มีประเทศที่ได้ปฏิรูปกฎหมายกฎหมายการทำแท้ง โดยแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายเดิมจากที่อนุญาตให้ทำได้เฉพาะกรณีที่กฎหมายกำหนด เช่น ความอันตรายต่อสุขภาพหญิง การตั้งครรภ์เกิดจากการข่มขืนโดยบุคคลในครอบครัว เปลี่ยนเป็นการอนุญาตให้กระทำได้โดยการร้องขอภายใต้ข้อกำหนดเรื่องอายุครรภ์ ส่วนในกรณีประเทศเนปาลและประเทศเซาตูเมและปรินซิปี (São Tomé and Príncipe) เป็นประเทศที่ได้ยกเลิกกฎหมายห้ามมิให้มีการทำแท้งในทุกกรณีและเปลี่ยนเป็นการอนุญาตให้กระทำได้ภายใต้ข้อกำหนดเรื่องอายุครรภ์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๒ และ ๒๐๑๒ ตามลำดับ

อย่างไรก็ดี ศูนย์สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยการทำแท้ง โดยเห็นว่า ตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. ๑๙๙๔ - ๒๐๑๙ การปฏิรูปกฎหมายดังกล่าวโดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นในประเทศแถบแอฟริกา ในขณะที่ทวีปเอเชีย ยุโรป และละตินอเมริกามีสัดส่วนประเทศที่ทำการปฏิรูปกฎหมายการทำแท้งประมาณ ๑ ใน ๕ ของประเทศทั้งหมดของแต่ละทวีป^๖

๒. กฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศสมาชิกอาเซียน

สิทธิในการทำแท้งตามกฎหมายของประเทศสมาชิกอาเซียน

- กฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์และลาวยังคงกำหนดห้ามมิให้มีการทำแท้งในทุกกรณี
- กฎหมายของประเทศสิงคโปร์ กัมพูชา และเวียดนามอนุญาตให้มีการทำแท้งได้โดยการร้องขอภายใต้ข้อกำหนดเรื่องอายุครรภ์ซึ่งประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดช่วงอายุครรภ์ที่สามารถทำแท้งได้

^๖ Center for Reproductive Rights. (2019). *Accelerating Progress: Liberalization of Abortion Laws Since ICPD*. Retrieved from Center for Reproductive Rights:

<https://reproductiverights.org/sites/default/files/documents/World-Abortion-Map-AcceleratingProgress.pdf>



คือไม่เกิน ๒๔ สัปดาห์ กรณีของประเทศกัมพูชากำหนดอายุครรภ์ไม่เกิน ๑๔ สัปดาห์ และต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง

- กฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศบรูไน เมียนมา และอินโดนีเซียอนุญาตให้กระทำได้ เฉพาะกรณีเพื่อการรักษาชีวิตของหญิง และโดยเฉพาะกฎหมายของประเทศอินโดนีเซียได้กำหนดเงื่อนไขอื่นร่วมด้วย เช่น การตั้งครรภ์ต้องเกิดจากการถูกข่มขืน เหตุที่ทำให้ต้องทำแท้งมาจาก ปัญหาสุขภาพของทารกในครรภ์ และการทำแท้งต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรส เป็นต้น
- กฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศมาเลเซียอนุญาตให้ทำแท้งเฉพาะกรณีเพื่อสุขภาพของหญิง ซึ่งรวมทั้งปัญหาทางสุขภาพกายและปัญหาทางสุขภาพจิตของหญิงนั้นด้วย

๓. ความคับหน้าการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการทำแท้งของประเทศไทย

ในกรณีของประเทศไทย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๐๒ ได้กำหนด ความรับผิดของหญิงที่ทำให้ตนเองแท้งลูกและบุคคลที่ทำให้หญิงนั้นแท้งลูก ต้องระวางโทษตามกฎหมาย^๓ โดยที่มาตรา ๓๐๕ อนุญาตให้มีการทำแท้งโดยแพทย์ได้เฉพาะเหตุจำเป็นเนื่องจากสุขภาพของหญิง หรือหญิงมีครรภ์เนื่องจากถูกข่มขืนกระทำชำเราหรืออนาจาร^๔ และในกรณีของเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี

^๓ มาตรา ๓๐๑ หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐๒ ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นยินยอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัสอย่างอื่นด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

^๔ มาตรา ๓๐๕ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๐๒ นั้นเป็นการกระทำ ของนายแพทย์ และ

(๑) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของหญิงนั้น หรือ

(๒) หญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดอาญา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๗๓ หรือมาตรา ๒๘๔

ผู้กระทำไม่มีความผิด



กฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งได้ทุกกรณี ไม่ว่าจะการตั้งครรภ์จะเกิดจากการถูกข่มขืนหรือเด็กนั้นยินยอมก็ตาม^๙ นอกจากนี้ ในกรณีที่การทำแท้งจะต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของหญิงจะต้องเป็นไปตามข้อบังคับของแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ ตามมาตรา ๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยข้อ ๕ กำหนดให้แพทย์กระทำการยุติการตั้งครรภ์ได้ด้วยเหตุจากปัญหาทางสุขภาพกายและสุขภาพจิตของหญิงที่ตั้งครรภ์ แต่จะต้องได้รับการรับรองหรือเห็นชอบจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีใช้ผู้กระทำการยุติการตั้งครรภ์^{๑๐} อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญมีมติเสียงข้างมากเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๘^{๑๑} ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดคำบังคับให้มีผลเมื่อพ้นสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และมีคำสั่งเห็นสมควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องการทำแท้งเพื่อให้อสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน^{๑๒} เพื่อให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๓ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๐๕ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ

^๙ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ (๒) ได้กำหนดเหตุยกเว้นความผิดของการทำแท้ง กรณีที่การตั้งครรภ์เกิดจากการกระทำความผิดอาญา มาตรา ๒๗๗ คือ ความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ซึ่งความยินยอมของเด็กมิได้เป็นองค์ประกอบของความผิดดังกล่าว

^{๑๐} ข้อ ๕ การยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ตามมาตรา ๓๐๕ (๑) แห่งประมวลกฎหมายอาญาให้เป็นไปตามเงื่อนไขดังนี้

(๑) เป็นกรณีที่จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากปัญหาสุขภาพทางกายของหญิงตั้งครรภ์ หรือ

(๒) เป็นกรณีที่จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากปัญหาสุขภาพทางจิตของหญิงตั้งครรภ์ซึ่งจะต้องได้รับการรับรองหรือเห็นชอบจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีใช้ผู้กระทำการยุติการตั้งครรภ์อย่างน้อยหนึ่งคน

ในกรณีที่หญิงนั้นมีความเครียดอย่างรุนแรง เนื่องจากพบว่าทารกในครรภ์มีความเสี่ยงสูงที่จะมีความพิการอย่างรุนแรง หรือเป็นหรือมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรคพันธุกรรมอย่างรุนแรง เมื่อหญิงนั้นได้รับการตรวจวินิจฉัยและการปรึกษาแนะนำทางพันธุศาสตร์ (Genetic counseling) และมีการลงนามรับรองในเรื่องดังกล่าวข้างต้น โดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีใช้ผู้กระทำการยุติการตั้งครรภ์อย่างน้อยหนึ่งคนให้ถือว่าหญิงตั้งครรถ์นั้นมีปัญหาสุขภาพจิตตาม (๒)

ทั้งนี้ ต้องมีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ที่ชัดเจนว่าหญิงนั้นมีปัญหาสุขภาพทางกายหรือทางจิต และต้องมีการบันทึกการตรวจและวินิจฉัยโรคไว้ในเวชระเบียนเพื่อเป็นหลักฐาน

^{๑๑} มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

^{๑๒} คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๓ เข้าถึงคำวินิจฉัยฉบับเต็มได้ที่

https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/download/article/article_20200228165839.pdf



แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ โดยกำหนดอายุครุฑสำหรับความผิดฐานหญิง
ทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูกขณะมีอายุครุฑเกิน ๑๒ สัปดาห์^{๑๓} นอกจากนี้ ได้เพิ่ม
เหตุยกเว้นความผิดฐานทำให้แท้งลูก มาตรา ๓๐๕ ให้ครอบคลุมกรณีที่เป็นและสมควร และกำหนดให้
ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมต้องทำตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภาเพื่อความปลอดภัยของหญิงที่ตั้งครรภ์^{๑๔}
ซึ่งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวถือเป็นพัฒนาทางกฎหมายที่สำคัญยิ่งของประเทศไทยในการยกระดับ
การคุ้มครองสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์และสร้างความก้าวหน้าให้กับกระบวนการคุ้มครองสิทธิสตรีมากยิ่งขึ้น

บทสรุป

จากข้อมูลของศูนย์สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ที่ได้ทำการรวบรวมข้อมูลกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิ
ในการทำแท้งจะเห็นได้ว่ากว่าสองทศวรรษที่ผ่านมานับตั้งแต่มีความเคลื่อนไหวในระดับสากลเพื่อส่งเสริม
ความเสมอภาคทางเพศ ประเทศต่าง ๆ ได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายการทำแท้งให้สอดคล้องกับ
การเปลี่ยนแปลงของสังคม แม้ในบางประเทศยังคงมีข้อกำหนดที่เข้มงวดและยังมีได้มีการอนุญาตให้ทำแท้งได้
ไม่ว่ากรณีใด ขณะเดียวกัน หลายประเทศได้มีการแก้ไขปรับปรุงเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การทำแท้ง
ให้ครอบคลุมกรณีที่เป็นมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งที่จะคุ้มครองสิทธิของหญิงที่ตั้งครรภ์และสิทธิที่จะมีชีวิต
ของทารกในครรภ์อย่างมีคุณภาพ อีกทั้งยังมุ่งคุ้มครองบุคลากรทางการแพทย์ในการให้บริการยุติการตั้งครรภ์
โดยชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการสร้างมาตรการการยุติการตั้งครรภ์อย่างปลอดภัย ดังเช่นประเทศไทย
ที่มีความเคลื่อนไหวในเรื่องดังกล่าวเช่นเดียวกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนกฎหมายให้เหมาะสม
สอดคล้องกับสภาพสังคม

^{๑๓} มาตรา ๓๐๑ หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูกขณะมีอายุครุฑเกิน ๑๒ สัปดาห์
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๑๔} มาตรา ๓๐๕ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๐๑ หรือ ๓๐๒ เป็นการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม
และตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภาในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้กระทำไม่มีความผิด

๑. จำเป็นต้องกระทำ เนื่องจากหากหญิงที่ตั้งครรภ์ต่อไปจะเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจ
ของหญิงนั้น

๒. จำเป็นต้องกระทำ เนื่องจากหากทารกคลอดออกมาจะมีความเสี่ยงอย่างมากที่จะได้รับผลกระทบ
จากความผิดปกติทางกายหรือจิตใจถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง

๓. หญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ

๔. หญิงซึ่งมีอายุครุฑไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์ที่ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์